

Se vorbește foarte mult despre iubire. Cu o unanimitate uneori suspectă. Toți sînt de acord că iubirea e un lucru (foarte) mare, că e rostul și încununarea oricărei vieți, că rotunjește și justifică totul. Toți știu citate celebre, povești de dragoste celebre, toți recită, la o adică, capitolul 13 din prima epistolă către Corinteni, sau, dacă sînt mai „umblați”, pasajul din Paradisul lui Dante despre amorul care „move il sol e l'altre stelle”. Cînd se vorbește despre iubire, îmbujorarea lirică și surîsul sublim sînt de rigoare. Problema este că mai toți, oricîtă literatură, filozofie și mistică ar invoca, se gîndesc, în fond, la cîte o poveste romantică de tinerețe, la Mărioara sau la Ionică, la o trăire privată, parcursă exoftalmic, în transă. Pînă la un punct, e normal să fie așa. Fără experiența nemijlocită a îndrăgostirii, fără episodul, uneori lunatic, al pierderii de sine în silueta celui alt, iubirea rămîne o abstracțiune.

Accesul direct la „amorul sacru” e rar. Abordabil și distribuit „democratic” e „amorul profan”: afectul imediat, incendiul lăuntric, inflamația dulce a minții și a corpului. Nu se poate delimita pieziș între eros și agapé. În firea ambiguă a omului „căzut”, ele se întrepătrund euforic, uneori primejdios, alteori în chip salutar. Și totuși, idolatria iubirii, retorica facilă a unei siropoase giugiuleli cosmice, nu sînt de natură să lămurească nici termenul, nici trăirea în sine. Din cînd în cînd măcar, trebuie să vorbim despre iubire „la rece”, oricît de mult am leza, prin asta, „tribul” patetic al Emmei Bovary. Din cînd în cînd, trebuie să punem la îndoială gata-făcutul temei, poncifurile ei și chiar febrele proprii.

O primă tentativă de eliberare din plasa subînțeleșurilor de duzină ar putea fi demontarea unui binom care parazitează de secole – a demonstrat-o Denis de Rougemont – spiritul european: binomul iubire-dramă. Cultura europeană a creat, într-adevăr, de la Tristan și Isolda încoace, un model erotic destrăcător: iubirea e pasiune, deci suferință, deci nefericire. Ea se asociază cu irealizabilul și, în cele din urmă, cu moartea. În termenii lui de Rougemont, „iubirea fericită nu are istorie”. E anonimă și mută. „Vocale”, memorabile, exemplare sînt marile eșecuri amoroase, neîmplinirea, imposibilul. Mitul acesta, care are înălțimile sale literare, dar și trivialitățile sale caragialești (Mița Baston, „singură și ambetată”) continuă să fie un reper al multor povești de iubire. Împotriva lui, ar fi de reflectat dacă nu cumva iubirea adevărată nu se califică drept „adevărată” tocmai în măsura în care provoacă fericirea protagoniștilor, în măsura în care e resimțită ca o împlinire fără breșă, fără sincope, regrete și amărăciuni.

Iubirea adevărată e o experiență a bucuriei împărtășite și ea iriază, ca atare, în întregul spațiu din jurul său. Evident, nu am în vedere placiditatea bovină a unei nesimțiri în doi, nu cred în utopia unei exaltări de fiecare clipă, sau în conviețuirea paradiziacă, în care totul e roz, adorabil, ireproșabil. Vreau doar să spun că dacă o întâlnire de dragoste devine prea

complicată, dacă emoția, farmecul și plăcerea se umplu, dintr-un motiv sau altul, de cearcăne, ceva în măruntaiele acestei întâlniri e pe cale de a se deteriora. De asemenea, dacă frumusețea întâlnirii se cuplează cu nefericirea masivă a altora. O mare iubire care sfârșește prin a ruina cariere, caractere, vieți e o iubire mai curînd strîmbă și are puține șanse de happy end. Sintagme de tipul „sînt îndrăgostit fără speranță“, „sînt îndrăgostit și mă simt vinovat“, „sînt îndrăgostit și nu mai sînt bun de nimic“ n-au ce căuta în vocabularul iubirii. Iubirea adevărată e creatoare, mobilizatoare, restauratoare. E tonică, simplă, vitală. Amărăciunile, neîncrederea, infernul geloziei, suspiciunile mărunte, spaima de viitor și tot alaiul de indispoziții cotidiene care confiscă uneori, inflaționar, viața cuplului sînt preliminarii și semne ale ratării. Iubirea fericită este, dimpotrivă, un corelativ al reușitei umane, o binecuvîntare care îmbogățește și înfrumusețează inventarul destinului pămîntesc. Fericirea se multiplică, atunci cînd e atentă la fericirea partenerului, iar fericirea cuplului așază asupra întregii comunități un cer mai curat și mai hrănitor.

Știu foarte bine că descrierea de mai sus nu se potrivește tuturor iubirilor, că iubirile fericite nu se întîlnesc pe toate drumurile (deși sînt sigur că ele sînt mai numeroase decît ne închipuim). Dar iubirile nefericite ar trebui șterse din registrul iubirii: admit că ele sînt curente, aproape inevitabile și că își au nimbul lor de tragism și de respectabilitate. Nu sînt însă iubiri adevărate: sînt doar teribile probe existențiale, provocări tainice ale sortii, materie primă pentru o eventuală soluție de înțelepciune. Iubirea adevărată e fericire pe termen lung, sau nu e deloc. Așa ceva nu există? Bine. Atunci nu există iubire adevărată.

Sursa: dilmeaveche.ro